

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 10.1.2007
KOM(2006) 846 wersja ostateczna

KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Plan priorytetowych połączeń międzysieciowych

{SEK(2006) 1715}
{SEK(2007) 12}

KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Plan priorytetowych połączeń międzysieciowych

SPIS TREŚCI

1.	Pilna konieczność działań	3
2.	Obecny rozwój infrastruktury energetycznej w Europie	6
3.	Konieczne działania: wnioski Komisji.....	8
3.1.	Kluczowe obszary infrastruktury obciążone znacznymi trudnościami.....	8
3.2.	Wyznaczanie europejskich koordynatorów realizujących określone projekty priorytetowe	11
3.3.	Planowanie sieci zgodnie z potrzebami odbiorców	12
3.4.	Zagwarantowanie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń	13
3.5.	Precyzyjne ramy inwestycyjne.....	14
4.	Wnioski	15
Załącznik 1		17
Załącznik 2		18
Załącznik 3		19
Załącznik 4.....		21

1. PILNA KONIECZNOŚĆ DZIAŁAŃ

Połączenia sieciowe ułatwiają międzynarodowy i transgraniczny przesył energii oraz są niezbędnym warunkiem funkcjonowania rynku wewnętrznego. Potrzeba wzmocnienia polityki mającej na celu umożliwienie realizacji priorytetowych projektów dotyczących infrastruktury została podkreślona przez szefów państw i rządów UE na szczycie w Hampton Court w październiku 2005 r. Wcześniej, na posiedzeniu Rady Europejskiej w Barcelonie w 2002 r. uzgodniono zwiększenie minimalnego poziomu połączeń sieciowych między państwami członkowskimi do 10 %. Obecnie znaczna liczba państw członkowskich nie spełnia tego założenia¹. Podczas szczytu Rady Europejskiej w marcu 2006 r. wezwano do przyjęcia planu priorytetowych połączeń międzysieciowych (zwanego dalej planem) jako elementu strategicznego europejskiej sytuacji energetycznej (SEER)². Rada Europejska w czerwcu 2006 r. wezwała do pełnego wsparcia zewnętrznych projektów dotyczących infrastruktury energetycznej zmierzających do poprawy bezpieczeństwa dostaw.

Europejska polityka energetyczna (EPE) musi dążyć do rozwoju wydajnej infrastruktury energetycznej, tak by zrealizować cele zrównoważenia, konkurencyjności oraz bezpieczeństwa dostaw.

Zrównoważenie. Konieczny jest szeroki zakres nowej infrastruktury, aby zintegrować energię elektryczną wytwarzaną ze źródeł odnawialnych. Infrastruktura ta pozwoli ponadto zwiększyć wydajność nowych i zainstalowanych mocy wytwarzania energii i zmniejszyć ryzyko nieefektywnych inwestycji w wytwarzanie mocy.

Konkurencyjność. Efektywne funkcjonowanie infrastruktury energetycznej jest kwestią o zasadniczym znaczeniu dla działania i rozwoju sprawnego wewnętrznego rynku energetycznego. Pozwoli to na wzrost handlu międzyregionalnego, co doprowadzi do skutecznej konkurencji i zmniejszy zakres nadużywania siły rynkowej.

Bezpieczeństwo dostaw. Wskutek znacznej zależności wewnętrznego rynku energetycznego od dostaw zewnętrznych, konieczna jest dywersyfikacja źródeł i odpowiednie połączenie sieci, aby zwiększyć bezpieczeństwo dostaw i solidarność wśród państw członkowskich (np. wyspy energetyczne).

Polityki i działania UE

Unia Europejska opracowała cały szereg polityk, których celem jest wspieranie rozwoju wydajnej infrastruktury energetycznej w Europie.

Po pierwsze, w wytycznych dla transeuropejskich sieci energetycznych (Wytyczne TEN-E),³ UE wyodrębniła 314 projektów infrastrukturalnych („projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania”), których realizacja powinna zostać ułatwiona i przyspieszona. Wśród projektów określono 42 „projekty leżące w interesie Europy”, którym nadano najwyższy priorytet (załączniki 1 i 2). Mają one charakter transgraniczny lub wywierają istotny wpływ na możliwości przesyłu transgranicznego. Wytyczne wyznaczają ramy

¹ Np. Polska, Zjednoczone Królestwo, Hiszpania, Irlandia, Włochy, Francja, Portugalia oraz Bułgaria i Rumunia.

² COM(2007) 1, 10.1.2007.

³ Decyzja nr 1364/2006/WE. Dz.U. L 262/1 z 22.9.2006.

zwiększonej koordynacji, stałego kontrolowania postępów realizacji, a jeśli okaże się to konieczne – wsparcia finansowego ze strony UE, w tym pożyczek z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Po drugie, UE wprowadziła niedawno konkretne przepisy gwarantujące odpowiedni poziom połączeń sieci elektroenergetycznych i gazowych między państwami członkowskimi przy jednoczesnym zachowaniu stabilnego klimatu inwestycyjnego (dyrektywa dotycząca działań na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i inwestycji infrastrukturalnych⁴ oraz dyrektywa dotycząca środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego⁵).

Po trzecie, Rada Europejska, we wnioskach z posiedzenia w czerwcu 2006 r., wezwała do „pełnego wsparcia projektów infrastrukturalnych zgodnych z uwarunkowaniami środowiskowymi i zmierzających do ustanowienia nowych szlaków dostaw, tak by dokonać dywersyfikacji przywozu energii z korzyścią dla wszystkich państw członkowskich”.

Ponadto, na spotkaniu w dniach 14-15 grudnia 2006 r. Rada Europejska wskazała na znaczenie „stworzenia połączonego i przejrzystego wewnętrznego rynku energetycznego, w którym nie występowałaby dyskryminacja, podlegającego ujednoliconym przepisom” oraz „rozwoju współpracy na wypadek sytuacji nagłych, w szczególności zakłóceń dostaw”.

Pilna konieczność działań

Mimo tych uregulowań prawnych, postępy w rozbudowywaniu sieci są niewystarczające. Nie zostały zlikwidowane poważne przeszkody.

Jak wyjaśniono szczegółowo w komunikacie Komisji w sprawie perspektyw wewnętrznych rynków gazu i energii elektrycznej, obecnie Unia Europejska nie może zagwarantować unijnym przedsiębiorstw prawa do sprzedaży energii elektrycznej i gazu w dowolnym państwie członkowskim na zasadach równorzędnych z obowiązującymi w przypadku istniejących już na danym rynku przedsiębiorstw krajowych bez dyskryminacji lub utrudnień. W szczególności nie istnieje jeszcze niedyskryminujący dostęp do sieci i równie skuteczny poziom nadzoru w każdym państwie członkowskim.

Ponadto, Unia Europejska nie poświęciła dotąd wystarczającej uwagi kwestii odpowiedniego poziomu inwestycji w nową infrastrukturę w oparciu o wspólne i trwałe europejskie ramy regulacyjne dotyczące wspierania rynku wewnętrznego. Konieczny poziom koordynacji krajowych sieci energetycznych w zakresie norm technicznych, zasad równoważenia, jakości gazu, sposobów łączenia oraz mechanizmów na wypadek przeciążenia koniecznych do skutecznego funkcjonowania handlu międzynarodowego w chwili obecnej w dużej mierze nie istnieje. Istotne jest w szczególności to, że inwestycje ulegają zniekształceniu wskutek niewystarczającego rozdziału podmiotów. Operatorzy sieci nie mają bodźców do budowy sieci w ogólnym interesie rynku, co ułatwiałoby wejście nowych podmiotów wytwarzających lub dostarczających energię. Wspomniany wyżej komunikat w sprawie rynku wewnętrznego pokazuje, że istnieją wyraźne dowody na to, iż decyzje inwestycyjne spółek zintegrowanych pionowo podejmowane są z korzyścią dla podmiotów powiązanych zajmujących się dostarczaniem energii. Spółki takie szczególnie nie wyrażają chęci zwiększenia np. zdolności importowych gazu (np. terminale LNG) w procesie otwartym, co w pewnych przypadkach

⁴ Dyrektywa 2005/89/WE. Dz. U. L 33/22 z 4.2.2006.

⁵ Dyrektywa Rady 2004/67 WE. Dz. U. L 127/92 z 29.4.2004.

doprowadziło do problemów z bezpieczeństwem dostaw. Kwestia ta dotyczy także, w pewnych okolicznościach, dostępności zdolności przyłączeniowych dla nowych podmiotów wytwarzających energię.

Z każdym rokiem sieci funkcjonują przy obciążeniu coraz bliższym ich fizycznych granic, co przekłada się na większe prawdopodobieństwo czasowych przerw w dostawach⁶. Wiele państw i regionów jest nadal „wyspami energetycznymi” w dużym stopniu odciętych od pozostałej części rynku wewnętrznego. Odnosi się to przede wszystkim do państw bałtyckich⁷ i nowych państw członkowskich w Europie Południowo-Wschodniej.

Środki zainwestowane w infrastrukturę transgraniczną w Europie wydają się wyjątkowo niskie. Zaledwie 200 mln EUR inwestuje się rocznie w sieci elektroenergetyczne mając na względzie zwiększenie transgranicznej pojemności transmisyjnej⁸. Stanowi to 5 % całkowitych rocznych inwestycji w sieci elektroenergetyczne w UE, Norwegii, Szwajcarii i Turcji.

Liczby te nie odpowiadają potrzebom wydajnej infrastruktury, która mogłaby spełnić cele EPE. UE będzie musiała zainwestować co najmniej 30 mld EUR w infrastrukturę przed rokiem 2013 (6 mld w sieci elektroenergetyczne, 19 mld w gazociągi i 5 mld w terminale ciekłego gazu ziemnego (LNG)), jeśli priorytety określone w Wytocznych TEN-E mają zostać w pełni zrealizowane⁹.

Podłączenie większej ilości energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do sieci¹⁰ oraz absorpcja kosztów zrównoważenia nieciągłych źródeł energii¹¹ wymagać będzie przykładowo nakładów rzędu 700-800 mln EUR rocznie.

Wraz ze spadkiem krajowych rezerw gazu coraz większą część zapotrzebowania pokrywać będzie przywóz. Większa zależność od przywozu gazu wymaga zsynchronizowania w czasie inwestycji w całym łańcuchu przesyłu gazu oraz pełnego wsparcia połączeń sieciowych zewnętrznych sieci energetycznych. Mimo tych potrzeb, wyrażano zaniepokojenie (np. ze strony Międzynarodowej Agencji Energii)¹² poważnym zagrożeniem niewystarczających inwestycji w całym sektorze gazowym.

⁶ Sprawozdanie Komisji w sprawie utworzenia wewnętrznego rynku gazu i energii elektrycznej (COM (2005) 568 wersja ostateczna).

⁷ Mimo że niedawno zbudowano połączenie między Estonią a Finlandią.

⁸ Inwestycje w skali roku dla całej sieci wynoszą 3,5 mld EUR (4 mld EUR do 2006 r.); „TEN-E invest' study” (2005).

⁹ Kwota 6 mld EUR obejmuje projekty elektroenergetyczne leżące w interesie Europy. Ta kwota to jedynie część całkowitych potrzeb sieciowych UE. Na przykład, prognozy IEA odnośnie do całkowitych środków koniecznych na inwestycje sieciowe w UE w latach 2001-10 wynoszą 49 mld EUR. Inwestycje zmniejszające przeciążenie stanowią zatem jedynie część całkowitej sumy. „Lessons from Liberalised Electricity Markets” (OCDE/IEA 2005)

¹⁰ Zainstalowana moc elektrowni wiatrowych w Europie wzrosła z 41 GW w 2005 r. do niemal 67 GW w 2008 r. („The European Wind Integration Study (EWIS) for a successful integration of Wind power into European Electricity Grids”).

¹¹ Duże zagęszczenie elektrowni wiatrowych w północnych Niemczech, połączonych głównie z sieciami dystrybucji o niewystarczających mocach przesyłowych w kierunku północ-południe, powoduje znaczne przepływy mocy przez sąsiednie systemy przesyłowe, co w zwiększonym stopniu wpływa na stabilność systemu i handel mocą przesyłową (EWIS).

¹² Raport IEA: „Natural Gas. Market Review 2006. Towards a Global Gas Market”.

Jeśli UE nie zmieni sposobu postępowania w odniesieniu do infrastruktury, żaden z celów EPE nie zostanie osiągnięty. Wskutek ograniczeń przesyłowych ceny energii wzrosną. Rozwój odnawialnych źródeł energii będzie hamowany brakiem mocy przesyłowych wewnątrz lub między państwami członkowskimi. Najnowsze doświadczenia dowodzą, że w rozwoju ekologicznych źródeł energii istnieje znaczące wąskie gardło, ponieważ średni okres budowy farmy wiatrowej wynosi około trzech lat, zaś czas konieczny na podłączenie i integrację rozprzestrzenionych na dużym obszarze farm może dochodzić do 10 lat.¹³ W wyniku niewystarczających mocy przesyłowych każdy krajowy rynek energii elektrycznej będzie potrzebował większej ilości mocy rezerwowej, aby reagować na nieprzewidziane zapotrzebowanie szczytowe lub nieoczekiwane awarie elektrowni, co zmniejszy sprawność systemu energetycznego.

Cele planu

Plan ilustruje obecny stan zaawansowania 42 projektów o znaczeniu europejskim w obszarze gazu i energii elektrycznej. Uwzględniono także terminale ciekłego gazu ziemnego (LNG), mimo że nie są one uznawane za projekty o znaczeniu europejskim¹⁴. W przypadku wielu, ale nie wszystkich projektów poczyniono duże postępy. Dlatego też w planie zaproponowano określone działania na rzecz stopniowej realizacji projektów o największym znaczeniu, które obecnie odnotowują znaczne opóźnienia. W planie wnioskuje się o działania na rzecz stabilnych ram inwestycyjnych.

Towarzyszący dokument roboczy służb Komisji uzupełnia niniejszy plan¹⁵ rozszerzający wcześniejszą analizę¹⁶.

Obecny plan skupia się na projektach leżących w interesie Europy uzgodnionych przez Radę i Parlament Europejski w wytycznych TEN-E. Inne projekty¹⁷ mogą zostać uwzględnione w perspektywie średnio- i długookresowej w ramach kolejnego przeglądu wytycznych TEN-E.

2. OBECNY ROZWÓJ INFRASTRUKTURY ENERGETYCZNEJ W EUROPIE

Analiza dokonana przez służby Komisji odkryła szereg niedociągnięć.

Energia elektryczna

20 z 32 projektów o znaczeniu europejskim (załącznik 3) grożą opóźnieniami. Z kolei z tych 20 projektów w przypadku 12 opóźnienia mogą sięgnąć 1-2 lat, a 8 już osiągnęły ponad 3 lata. Jedynie w 12 z 32 projektów o znaczeniu europejskim (37%) nie występują żadne opóźnienia,

¹³ EWIS

¹⁴ W najbliższej przyszłości konieczne będzie zajęcie się połączeniami sieciowymi obejmującymi ropę naftową i produkty petrochemiczne, ponieważ ropa naftowa będzie nadal miała istotne znaczenie w perspektywie energetycznej UE, zaś zależność UE od przywozu ropy naftowej wzrasta do około 90 %. Niezbędne są zatem nowe obiekty przesyłowe, np. rurociagi – nie tylko w ramach dywersyfikacji geograficznej, ale w ramach odpowiedzi na kwestie związane z ogólną tendencją do przeróbki cięższych frakcji ropy naftowej o wyższej kwasowości oraz na niewystarczające obecnie zdolności przesyłowe. Mieć to będzie szczególne znaczenie dla państw członkowskich UE w Europie Środkowej i basenie Morza Śródziemnego.

¹⁵ SEC (2007) 1715

¹⁶ SEC(2006)1059

¹⁷ Np. budowa korytarza energetycznego Azja Środkowa – basen Morza Kaspijskiego – Morze Czarne oraz gazociąg Baku – Erzurum.

a tylko 5 zostało ostatecznie lub praktycznie zakończonych¹⁸. Ponadto, część jednego projektu od ponad dziesięciu lat oczekuje na realizację drugiej części¹⁹. Dwa projekty znajdują się w fazie częściowej realizacji²⁰.

W odniesieniu do braku postępów można zwrócić uwagę na szereg wniosków (szczegóły w załączonym dokumencie roboczym):

- Zasadniczym powodem większości opóźnień jest złożoność planowania i procedur uzyskiwania zezwoleń. Mimo tego, że procedury prawne są w większości państw członkowskich zazwyczaj porównywalne, główne etapy (całość procesu składania wniosków o zezwolenia) są realizowane poprzez różnie ukształtowane procedury. Zdarza się to przy integracji różnych sieci²¹, zaangażowaniu różnych organów²² oraz gdy przewiduje się długie okresy konsultacji lub procedury uzyskiwania zezwoleń²³.
- Jeśli projekt dotyczy dwu lub więcej państw członkowskich, brak harmonizacji procedur planowania i wydawania zezwoleń często prowadzi do nadmiernych opóźnień.
- Zastrzeżenia inne niż o charakterze środowiskowym lub zdrowotnym²⁴ mogą znacznie opóźnić zakończenie wielu projektów²⁵. W przypadku kosztownych i trudnych w realizacji kabli podmorskich, które zazwyczaj nie wywołują sprzeciwu opinii społecznej, faktycznie odnotowuje się szybsze postępy niż w przypadku kwestionowanych połączeń lądowych.
- Opóźnienia wywoływały także trudności w finansowaniu niektórych projektów²⁶, w szczególności odnośnie do włączenia ekologicznej energii elektrycznej i połączeń z sąsiadującymi państwami.
- Niektórzy operatorzy systemów przesyłowych (TSO) wydają się opóźniać zwiększanie liczby połączeń transgranicznych. Wynika to nierzadko z niedostatecznych zachęt ekonomicznych oferowanych przez ramy prawne; ponadto, niektórzy operatorzy są częścią spółek zintegrowanych pionowo, które niechętnie zwiększają istniejący poziom dostaw, ponieważ mogłoby to osłabić podmioty z nimi stowarzyszone. Podobnie, sądzi się, że niewłaściwy sposób regulacji taryf na dostawy energii, które podlegają przeliczaniu w

¹⁸ Połączenie Aveline (FR) - Avelgem (BE); połączenie S. Fiorano (IT) – Robbia (IT); S. połączenie Fiorano (IT)– Nave (IT) – Gorlago (IT); połączenie V. Hassing (DK) – Trige (DK); kabel podmorski Estlink łączący Finlandię i Estonię.

¹⁹ Belgijska część projektu Moulaine (FR) – Aubange (BE) oczekuje na realizację części francuskiej.

²⁰ Połączenie Philippi (EL) – Hamitabad (TR); połączenie Hamburg/Krümmel (DE) – Schwerin (DE).

²¹ Opóźnienia wynikają z konieczności integracji linii wysokiego napięcia z projektami kolejowymi (połączenie Thaur (AT) - Brixen (IT)).

²² Kabel podmorski Fennoscan łączący Finlandię i Szwecję, przy którym procedury uzyskiwania zezwoleń obejmują kwestie prawa wodnego.

²³ Kabel podmorski łączący Zjednoczone Królestwo i Niderlandy, długotrwałe procedury uzyskiwania zezwoleń.

²⁴ Wpływ na wygląd krajobrazu jest często głównym źródłem niepokoju dla miejscowej ludności.

²⁵ Połączenie St-Peter (AT) – Tauern (AT), połączenie Lienz (AT) -Cordignano (IT), połączenie Sentmenat (ES) -Bescanó (ES) - Baixas (FR), połączenie Hamburg/Krümmel (DE) – Schwerin (DE), połączenie Neuenhagen (DE) - Vierraden (DE)- Krajnik (PL).

²⁶ Rozbudowa sieci UCTE na wschód, tak by objąć państwa bałtyckie; rozbudowa sieci w Niemczech w celu integracji energii ekologicznej; połączenie Tunezji i Włoch.

krótkich okresach (3-miesięcznych lub rocznych), spowalnia rozwój infrastruktury priorytetowej.

Gaz

Ogólnie realizacja większości z 10 gazociągów „leżących w interesie Europy” postępuje stosunkowo sprawnie (załącznik nr 4).

W przypadku większości projektów nie odnotowano znacznie większych opóźnień. Przynajmniej 7 z 10 rurociągów leżących w interesie Europy powinno wejść do eksploatacji w latach 2010-2013: jeden już został uruchomiony²⁷, dwa są w budowie²⁸, zaś dwa inne częściowo w budowie²⁹. Infrastruktura ta będzie oferowała dodatkowe zdolności importowe dla UE rzędu 80-90 mld m³ w skali roku do 2013 r. (16-17 % szacowanego zapotrzebowania UE na 2010 r.)³⁰.

Z drugiej strony realizacja 29 terminali LNG i magazynów w wielu państwach członkowskich znacznie się opóźnia. Z dziewięciu projektów³¹ musiano zrezygnować – należało szukać rozwiązań alternatywnych, zaś realizacja pięciu innych terminali LNG pozostaje zatrzymana³².

W sumie inwestycje i zaangażowanie na rzecz łańcucha dostaw gazu wydają się zadowalające. Jednak mimo stopniowej realizacji licznych i znaczących projektów budowy gazociągów, uważa się, że ryzyko inwestycji w gazociągi przekraczające wiele granic rośnie. Opóźnienia powodują także kwestie natury ekologicznej i sprzeciw miejscowych społeczności, głównie w odniesieniu do terminali LNG. Wspomina się także wzrost kosztów surowców i niedostatek wykwalifikowanej siły roboczej³³.

3. KONIECZNE DZIAŁANIA: WNIOSKI KOMISJI

3.1. Kluczowe obszary infrastruktury obciążone znacznymi trudnościami

Ocena Komisji stanowi podstawę zagwarantowania odpowiedniej uwagi i działań na poziomie UE i krajowym. Zainteresowane strony i władze krajowe powinny obecnie zaangażować się w ich sprawną realizację.

Działanie priorytetowe nr 1: Określono najważniejsze elementy infrastruktury narażone na największe trudności

²⁷ Rurociąg Green-stream łączący Libię i Włochy przez Sycylię.

²⁸ Rurociąg TRANSMED łączący Algierię, Tunezję z Włochami przez Sycylię, rurociąg Balgzand-Bacton między Niderlandami a Zjednoczonym Królestwem.

²⁹ Gazociąg północnoeuropejski; gazociąg Turcja-Grecja-Włochy.

³⁰ PRIMES. "European Energy and Transport. Scenarios on key drivers" (2004).

³¹ Terminal LNG na wybrzeżu Morza Jońskiego, terminal LNG w Corigliano Calabro, terminal LNG na wybrzeżu Morza Tyreńskiego, terminal LNG w Montaldo di Castro, terminal LNG nad Morzem Tyrreńskim w Lamezia Terme, terminal LNG nad Morzem Tyrreńskim w San Ferdinando, terminal LNG na wybrzeżu Morza Liguryjskiego, terminal LNG w Vado Ligure oraz budowa drugiego terminalu LNG w Grecji kontynentalnej.

³² Terminal LNG w Muggia, terminal LNG w Brindisi, terminal LNG w Taranto, terminal LNG na Sycylii, terminal LNG w Livorno (przybrzeżny).

³³ IEA. 2006.

Energia elektryczna

Komisja określiła następujące projekty kluczowe mające zasadnicze znaczenie dla dopełnienia rynku wewnętrznego, integracji energii ze źródeł odnawialnych z rynkiem oraz znacznej poprawy bezpieczeństwa dostaw, dla których znane są konkretne powody mogące doprowadzić do opóźnień w realizacji.

Projekty	Uzasadnienie	Data ukończenia zapowiadana w 2004 r. (2006)	Przyczyny opóźnień
Kassø (DK) – Hamburg/Dollern (DE)	Połączenie jest niezbędne do zintegrowania z siecią dużych mocy energii elektrycznej z wiatru w północnych Niemczech, Danii, na Morzu Północnym i Bałtyckim oraz handlu z Europą Północną; także ze względu na bezpieczeństwo sieci i handlu	2010 (2012); projekt nadal w fazie prac przygotowawczych	Duża gęstość zaludnienia; wielu właścicieli gruntów
Hamburg/Krömmel (DE) – Schwerin (DE)	Integracja energii elektrycznej z wiatru; zamknięcie luki między wschodnimi i zachodnimi sieciami w UE.	2007 (2007) Faza uzyskiwania zezwoleń	Sprzeciw miejscowej ludności: wybór trasy, obawa przed polem elektromagnetycznym, zeszpecenie krajobrazu; czasochłonne procedury konsultacji publicznych; wiele zainteresowanych stron; brak postrzegania perspektywy ponadregionalnej lub europejskiej
Halle/Saale (DE) – Schweinfurt (DE)	Uzasadnienie jak powyżej	2010 (2009) Faza uzyskiwania zezwoleń	Przecięcie Lasu Turyńskiego; sprzeciw miejscowej ludności: negatywny wpływ na turystykę, trasa, obawa przed polem elektromagnetycznym, zeszpecenie krajobrazu; zróżnicowanie zainteresowanych stron; brak postrzegania perspektywy ponadregionalnej lub europejskiej
St-Peter (AT) – Tauern (AT)	Największe obciążenie sieci w Europie Środkowej – ryzyko dla bezpiecznego funkcjonowania sieci	2010 (2011) Faza uzyskiwania zezwoleń i prac przygotowawczych	Powolność procedury uzyskiwania zezwoleń: konieczna dodatkowa koordynacja; sprzeciw miejscowej ludności: pole elektromagnetyczne, zeszpecenie krajobrazu, chronione gatunki ptaków i owadów; trudny teren; organy odpowiedzialne za ocenę wpływu na środowisko i zezwolenia nie są dostosowane do dużych projektów infrastrukturalnych.
Südburgenland (AT) – Kainachtal (AT)	Uzasadnienie jak powyżej	2007 (2009) Faza uzyskiwania zezwoleń	Powolność procedury uzyskiwania zezwoleń; sprzeciw miejscowej ludności: zeszpecenie krajobrazu, pole elektromagnetyczne, wnioskowane przeprowadzenie kabla pod ziemią; prawdopodobny sprzeciw wobec budowy dróg dojazdowych do miejsca budowy; organy odpowiedzialne za ocenę wpływu na środowisko i zezwolenia nie są dostosowane do dużych projektów infrastrukturalnych.
Dürnröhr (AT) –	Niezbędne połączenie z nowym państwem	2007 (2009); projekt nadal w	Sprzeciw mieszkańców Austrii wobec energetyki jądrowej; połączenie z

Slavětice (CZ)	członkowskim i Europą Środkową	fazie prac przygotowawczych	wzmocnieniem sieci austriackiej (północ-południe); obszar chroniony; miejscowa ludność wyczulona na kwestię pola elektromagnetycznego (Austria)
Udine Ovest (IT) – Okroglo (SI)	Połączenia między Słowenią a Włochami silnie przeciążone Znaczne ryzyko awarii sieci we Włoszech Połączenie o ogromnym znaczeniu dla przepływów mocy na poziomie UE	2009 (2011) projekt nadal w fazie prac przygotowawczych	Trudności w określeniu punktów połączenia sieci na granicy Włoch i Słowenii; obszar o gęstym zaludnieniu; możliwe problemy handlowe; określenie trasy: 35% terytorium Słowenii jest objęte programem Natura 2000; sprzeciw miejscowej ludności: pole elektromagnetyczne, zeszpecenie krajobrazu; warunek wstępny strony Słoweńskiej: realizacja linii Berecevo-Krsko i połączenie sieciowe z Węgrami. Konieczność rozwoju sieci włoskiej.
Połączenie elektroenergetyczne między Litwą i Polską oraz modernizacja sieci polskiej (DE-PL)	Kluczowe dla połączenia sieci bałtyckiej z Unią ds. Koordynacji Przesyłu Energii Elektrycznej	2012 (2013) projekt nadal w fazie prac przygotowawczych	Koordynacja i brak wystarczającego wsparcia politycznego w przeszłości; niepewność w związku z istnieniem obszarów o różnej synchronizacji; stabilność sieci polskiej; konieczność przecięcia obszarów chronionych; wyłączenie wymaga zmiany przepisów prawnych w Polsce; konieczność budowy przekształtnikowej stacji transformatorowej; niepewność odnośnie obszarów synchronizacji.
Sentmenat (ES) – Bescanó (ES) – Baixas (FR)	Kluczowe dla połączenia Unii ds. Koordynacji Przesyłu Energii z wyspą energetyczną na Półwyspie Iberyjskim	2007 (2009); faza uzyskiwania zezwoleń	Konieczność przecięcia Pirenejów; trudności w określeniu punktów połączenia sieci na granicy Hiszpanii i Francji; sprzeciw miejscowej ludności
Moulaine (FR) – Aubange (BE)		2010 (2012) Zrealizowano belgijską część projektu; część francuska znajduje się w fazie prac przygotowawczych	Priorytet stanowi projekt Avelin-Avelgem; trudności ze zgodą na obszarach wiejskich i miejskich; po stronie francuskiej trasa nadal niezdefiniowana (brakuje 13 do 16 km).
kabel podmorski między Anglią (UK) a Niderlandami (NL)		2008 (2010) faza uzyskiwania zezwoleń	Długotrwałe procedury związane z ochroną środowiska; długotrwałe procedury prawne w Niderlandach; długotrwały proces konsultacji publicznych w obu krajach; brak pewności w odniesieniu do finansowania i dodatkowych funduszy; brak pewności w zakresie regulacji prawnych połączenia (np. wymogi dotyczące zwolnień / wytyczne dotyczące zarządzania ograniczeniami przesyłowymi).

Gaz

W sektorze gazowym UE powinna dokonać dywersyfikacji aktualnych dostaw gazu w (Norwegia, Rosja, Afryka Północna). Ważne jest posiadanie źródła alternatywnego – czwartego gazociągu, którym sprowadzilibyśmy gaz (30 mld m³, czyli 7 % zapotrzebowania UE na gaz w 2010 r.) z Azji Środkowej, regionu Morza Kaspijskiego i krajów Bliskiego Wschodu (Gazociąg Nabucco).

UE musi ponadto dopilnować szybkiej realizacji wszystkich obecnie opóźnionych priorytetowych projektów gazowych. Komisja zauważa, że gazociąg GALSI łączący Algierię i Półwysep Apeniński (przez Sardinie) jest narażony na znaczne opóźnienia.

Dostarczenie zwiększonej ilości przywożonego gazu musi być także zagwarantowane na końcu łańcucha dostaw, tak by gaz dotarł do odbiorców końcowych. Rozwój detalicznej sieci dystrybucji gazu ma kluczowe znaczenie (np. gazociągi przyłączeniowe łączące rynki gazu w Niemczech, Danii i Szwecji oraz rynki Niemiec, krajów Beneluksu i Zjednoczonego Królestwa). Większą elastyczność może zapewnić LNG, przede wszystkim w przypadku państw członkowskich zależnych całkowicie od jednego źródła dostaw gazu. LNG może ponadto stanowić źródło rezerwowe zwiększając bezpieczeństwo dostaw gazu i konkurencyjność na rynku. W tym kontekście Komisja rozważy w 2007 r., czy niezbędne jest działanie Wspólnoty na rzecz zwiększenia solidarności energetycznej poprzez plan działania związany z LNG.

3.2. Wyznaczanie europejskich koordynatorów realizujących określone projekty priorytetowe

Zgodnie z wytycznymi TEN-E, Komisja może mianować europejskiego koordynatora, w porozumieniu z zainteresowanymi państwami członkowskimi i po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Koordynator będzie promował wymiar europejski każdego projektu i inicjował transgraniczny dialog między podmiotami realizującymi projekt, opinią publiczną, sektorem prywatnym oraz władzami lokalnymi i regionalnymi, a także miejscową ludnością. Koordynator będzie wspomagał koordynację procedur krajowych (w tym związanych z ochroną środowiska), przedkładał raporty dotyczące stanu zaawansowania projektu lub projektów, a także trudności i przeszkód, które mogą wywołać znaczne opóźnienia.

Działanie priorytetowe nr 2: Wyznaczanie europejskich koordynatorów (patrz punkt 3.1)

Komisja na początku 2007 r. złoży wniosek o mianowanie europejskich koordynatorów, którzy mają zaangażować się w realizację następujących projektów:

Energia elektryczna:

Połączenie elektroenergetyczne między Niemcami, Polską i Litwą, w szczególności Alytus-Ełk (stacja przekształtnikowa).

Połączenie sieci przybrzeżnych elektrowni wiatrowych w Europie północnej (Dania, Niemcy i Polska).

Połączenie między Francją i Hiszpanią, w szczególności Sentmenat (ES) – Bescanó (ES) – Baixas (FR).

Gaz:

Gazociąg NABUCCO

Na kolejnym etapie, w zależności od postępów, rozważy się mianowanie koordynatorów europejskich dla następujących projektów:

- Energia elektryczna: połączenia z i wewnątrz Austrii;
- Połączenia między Włochami i Słowenią
- Połączenia między Zjednoczonym Królestwem a Europą kontynentalną
- Linia Moulaine (FR) – Aubange (BE)

Gaz:

- Gazociąg GALSI łączący Algierię z Włochami przez Sycylię i Toscanę z odgałęzieniem do Francji przez Korsykę
- Gazociąg łączący Szwecję, Danię i Niemcy
- Zwiększenie mocy przesyłowych między Niemcami, Niemcami, Niemcami, Belgią i Zjednoczonym Królestwem
- Realizacja szeregu terminali LNG, które napotyka na znaczne opóźnienia

3.3. Planowanie sieci zgodnie z potrzebami odbiorców

Niedawna przerwa w dostawie prądu z 4 listopada 2006 r. dotknęła 8 krajów Europy i udowodniła wyraźnie, że Europa kontynentalna już funkcjonuje w wielu przypadkach jako pojedynczy system energetyczny, dysponujący jednak nieodpowiednio przygotowaną siecią.

System energetyczny w Europie (w tym infrastruktura sieciowa) musi być planowany, budowany i eksploatowany dla odbiorców, którym ma służyć. Określanie, planowanie i budowanie takiej infrastruktury na rynkach zliberalizowanych jest procesem ciągłym, który wymaga stałej kontroli i koordynacji działań podmiotów funkcjonujących na rynku. Zadanie to nie polega tylko na budowaniu kolejnych połączeń sieciowych lub elektrowni w każdym regionie. Chodzi także o przyszły rozkład źródeł energii w UE, działanie systemu ze zwiększonym udziałem źródeł nieciągłych oraz lokalizację geograficzną miejsc wytwarzania energii. Szczególnie istotna jest przejrzystość działań w kwestii punktów i tras narażonych na znaczne obciążenie sieci na krótką i dłuższą metę.

W UE w każdym z poszczególnych regionów energetycznych i pomiędzy regionami należy usprawnić koordynowane i odpowiednio wczesne planowanie koniecznej infrastruktury i/lub mocy elektroenergetycznej. Cel ten został nakreślony w komunikacie Komisji w sprawie perspektyw wewnętrznych rynków gazu i energii elektrycznej. Rozważone zostaną dwie możliwości zwiększenia koordynacji działań operatorów systemów przesyłowych.

W rozwoju innowacyjnych sieci inteligentnych (ang. smart grids) niezbędne jest wykorzystanie systemu GALILEO do precyzyjnego nadzoru sieci energetycznych. Pozwoli on na monitorowanie i kontrolę systemu energetycznego w czasie rzeczywistym. Technologia ta będzie także mieć udział w nowej europejskiej inicjatywie na rzecz ochrony kluczowej infrastruktury energetycznej.

Działanie priorytetowe nr 3: Skoordynowane planowanie na poziomie regionalnym

W 2007 r. Komisja zaproponuje ustanowienie wzmocnionych ram działania operatorów systemów przesyłowych odpowiedzialnych za skoordynowane planowanie sieci.

Kwestie te przedstawiono dokładnie w komunikacie „Perspektywy wewnętrznego rynku gazu i energii elektrycznej”³⁴. Ramy te będą stanowić platformę kontroli i analizy obecnego i przyszłego rozwoju sieci w każdym obszarze energetyki zwiększającym moce przesyłowe między państwami członkowskimi na poziomie regionalnym. Mają one ułatwiać dialog między zainteresowanymi stronami przy poszanowaniu uwarunkowań społeczno-ekonomicznych i środowiskowych. Powinny doprowadzić do przygotowania zgodnie z krajowymi procedurami planowania planów regionalnych rozwoju sieci oraz prognoz zrównoważenia podaży i popytu (dla obciążenia szczytowego i podstawowego). Zadania będą wypełniane z uwzględnieniem opinii organów nadzoru i innych stosownych forów energii elektrycznej i gazu (np. odpowiednio forum florenckiego i madryckiego).

Zwiększenie koordynacji działań powinno być uzupełniane przeglądem planowania i rozwoju infrastruktury w szerszej perspektywie europejskiej. Potencjalni inwestorzy w produkcję i przesył potrzebują aktualnych informacji w sprawie istotnych wydarzeń w perspektywie krótko- i średniookresowej. Biuro obserwatorium energetycznego³⁵ powinno zatem odpowiednio analizować zapotrzebowanie UE na nową infrastrukturę. W oparciu o analizy Komisja będzie w razie konieczności wnioskować o zmiany wytycznych TEN-E oraz określać inne priorytetowe obiekty infrastrukturalne o znaczeniu dla Europy. Wszelkie potencjalne niedobory będą rozpoznawane z wyprzedzeniem, aby umożliwić reakcję rynku. Biuro będzie dostarczać wsparcia technicznego i materialnego koordynatorom mianowanym przez UE.

3.4. Zagwarantowanie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń

Czasochłonne procedury prawne i uzyskiwanie zezwoleń są poważnymi przeszkodami w rozwoju niektórych projektów infrastruktury gazowej oraz przesyłu energii elektrycznej. Rozdrobnienie procedur, silny sprzeciw społeczności lokalnych i regionalnych, nieuzasadnione wykorzystanie prawa weta oraz duża liczba podmiotów odpowiedzialnych za wydawanie pozwoleń stanowią najważniejsze przeszkody. W przypadku połączeń między państwami członkowskimi, brak koordynacji i różne skale czasowe powodują częste opóźnienia procedur uzyskiwania zezwoleń.

Mimo wprowadzenia w niektórych krajach uproszczonych procedur uzyskiwania zezwoleń, główne trudności nie zostały pokonane. Okres potrzebny na budowę nowego połączenia może w niektórych przypadkach wynosić ponad 10 lat, zaś czas budowy farmy wiatrowej lub turbiny gazowej w cyklu łączonym wynosi 2-3 lata.

W Stanach Zjednoczonych w przeszłości notowano podobne problemy (np. przerwy w dostawach energii elektrycznej w Kalifornii wywołane niewystarczającym stopniem połączenia sieci i niewłaściwym kształtem rynku prowadzącym do nadużyć). W wyniku tego, jeśli na poziomie stanowym projekty priorytetowe nie uzyskają zezwoleń we właściwym czasie, w przypadku nadmiernych opóźnień w realizacji infrastruktury sieci priorytetowej w

³⁴ COM(2006 841

³⁵ Zgodnie z wnioskiem zawartym w strategicznym przeglądzie europejskiej sytuacji energetycznej.

danym stanie procedurami planowania i uzyskiwania zezwoleń na infrastrukturę międzystanową na poziomie federalnym zajmuje się Federalna Komisja Regulacji Energetyki (FERC).

Komisja nie uważa, że takie rozwiązanie byłoby właściwe w UE. Konieczne jest jednak skuteczne działanie, jeśli ma istnieć realna nadzieja na możliwość sprawnego dostosowania infrastruktury gazowej i elektroenergetycznej w UE do zmieniających się realiów dzisiejszych rynków energii. Kwestią istotną jest zmniejszenie czasu potrzebnego na planowanie i budowę priorytetowej w UE infrastruktury, w sposób, który uwzględni uwarunkowania środowiskowe, bezpieczeństwa i zdrowotne.

Po pierwsze, w oparciu o europejskie wytyczne TEN-E, oznaczenie niektórych projektów priorytetowych jako „leżących w interesie Europy” powinno być znaczącym krokiem na drodze do znacznego przyspieszenia ich realizacji. Oznaczenie takie wiązałoby się z ustaleniem harmonogramu ukończenia projektu obejmującego szczegóły planowanej realizacji projektu poprzez proces zatwierdzania planów (ocena skoordynowana może ułatwić uproszczenie procedur). Aby zagwarantować skuteczność takiego oznaczenia, Komisja uważa, że w przyszłości określenie projektu jako leżącego w interesie Europy powinno podlegać ściśle określonym warunkom. Powinno być nadawane wyłącznie projektom o dużym znaczeniu dla przepływów energii oraz handlu w danym regionie, jeśli etap planowania i uzyskiwania zezwoleń wydaje się oczywisty i realistyczny, zaś projekt powinien mieć dla Europy pewną i znaczną wartość dodaną; wszystkie zainteresowane strony powinny wcześniej dojść do porozumienia.

Po drugie, Komisja będzie wnioskować, po konsultacji z państwami członkowskimi i najważniejszymi zainteresowanymi stronami, o usprawnienie krajowych procedur wydawania zezwoleń.

Działanie priorytetowe nr 4: Usprawnienie procedur wydawania zezwoleń

W 2007 r. Komisja rozpocznie przegląd wytycznych TEN-E, tak by zobowiązać państwa członkowskie, przy poszanowaniu zasady pomocniczości, do ustanowienia procedur krajowych, w ramach których planowanie oraz wydawanie zezwoleń w przypadku projektów o znaczeniu europejskim ma być realizowane w czasie nie dłuższym niż pięć lat.

Nie oznacza to, że nowe normy odnośnie zasadniczych kwestii branych pod uwagę w trakcie procesu planowania mają być określone na poziomie UE. Dotyczy to jedynie wymogu zakończenia w takich przypadkach krajowych procedur planowania w rozsądnym czasie przy jednoczesnej zgodności z przepisami o ochronie środowiska oraz uwzględnieniu uzasadnionego interesu zainteresowanych obywateli; przy ocenie norm krajowych należy to uzupełnić wyróżnieniem najlepszych praktyk.

3.5. Precyzyjne ramy inwestycyjne

Projekty TEN-E powinny być finansowane przede wszystkim przez zainteresowanych przedsiębiorców. Jednak inwestycje w nowe linie przesyłowe opóźniają się. Tę tendencję można częściowo wyjaśnić na gruncie rezerwy mocy w przeszłości. Obecny kształt rynku nie daje bodźców ekonomicznych do wydajnych inwestycji w moce przesyłowe. Nieodpowiednie kształtowanie cen na poziomie regionalnym nadmiernie przesłania międzyregionalne przeciążenie sieci lub nie daje dostępu do dokładnych i odpowiednio aktualizowanych danych o funkcjonowaniu sieci przesyłowych. Niski poziom inwestycji jest, co zaskakujące, w

sprzeczności ze zwiększoną gotowością sektora prywatnego do inwestycji w długoterminowe projekty infrastrukturalne.

Jest zatem niezbędne, aby zagwarantować stabilne i atrakcyjne ramy prawne, które umożliwią sektorowi prywatnemu przewidywanie pomyślnej realizacji inwestycji i zapewnią stabilny zysk przy jednoczesnym wysokim poziomie usług świadczonych klientom. W dołączonym komunikacie w sprawie wewnętrznych rynków gazu i energii elektrycznej Komisja przedstawia szereg działań skupionych na tych właśnie celach. Proponuje się w szczególności wnioski dotyczące rozdziału działalności oraz potrzeby zwiększenia uprawnień organów nadzoru rynku energetycznego; ponadto wspomina się o zwiększeniu przejrzystości.

Finansowanie TEN-E z funduszy publicznych jest doskonałym środkiem umożliwiającym prywatnym operatorom doprowadzenie do końca projektów infrastrukturalnych obciążonych przedłużającymi się procedurami lub znacznymi kosztami. Finansowanie ze środków UE zmniejsza ryzyko opóźnień i dostarcza bodźców do badania możliwości zastosowania nowych technologii lub podejmowania decyzji w sprawie konkretnych projektów.

UE musi dążyć do lepiej funkcjonującej infrastruktury energetycznej. Obecny budżet TEN-E (20 mln EUR w skali roku) nie wystarczy, aby spowodować realizację nowych inwestycji na konieczną skalę. Budżet TEN-E musi uwzględniać:

- zwiększające się potrzeby integracji ekologicznej energii elektrycznej z siecią;
- zwiększone potrzeby infrastrukturalne wskutek rozszerzenia Unii Europejskiej do 27 państw członkowskich;
- potrzebę dalszej poprawy spójności zgodnie z założeniami Traktatu i wytycznych TEN-E, by połączyć dużą liczbę izolowanych rynków regionalnych w rynek jednolity (integracja nowej Południowo-Wschodniej Wspólnoty Energetycznej, integracja systemu Unii ds. Koordynacji Przesyłu Energii Elektrycznej (UCTE) z innymi systemami, np. WNP, połączeniem Euro-Med itd.).

Potrzeby te wymagają zastanowienia, czy obecny poziom finansowania ze środków UE jest wystarczający do osiągnięcia celów polityki energetycznej.

Działanie priorytetowe nr 5: Finansowanie ze środków UE

W przypadku tych konkretnych celów Komisja zbada, czy konieczne jest zwiększenie finansowania sieci TEN-E ze środków UE.

Ponownie, w przyszłej perspektywie finansowanie TEN-E powinno obejmować głównie badania społeczno-ekonomiczne i planistyczne o większym znaczeniu dla UE (np. rozciągnięcie synchronicznego systemu UCTE na kraje sąsiednie lub włączenie energii elektrycznej z wiatru z lokalizacji przybrzeżnych do sieci głównych). W przypadku gazu badania mogą obejmować np. normy jakościowe gazu, możliwości harmonizacji technicznej lub wpływ gazociągów dostarczających gaz z zewnątrz na wewnętrzne sieci gazowe detaliczne.

W strategicznych wytycznych Wspólnoty dotyczących polityki spójności na lata 2007-2013 uznano za priorytet potrzebę zajęcia się intensywnym wykorzystaniem tradycyjnych źródeł

energii w Europie. Działania obejmą wsparcie dla realizacji połączeń międzysieciowych, kładąc szczególny nacisk na sieci transeuropejskie, ulepszenie sieci elektroenergetycznych oraz ukończenie i ulepszenie sieci przesyłu i dystrybucji gazu. Komisja zachęca państwa członkowskie oraz ich regiony, a w szczególności te państwa, które przystąpiły do UE w 2004 i 2007 r., do wdrożenia wytycznych poprzez programy inwestycyjne. Konieczna jest ściślejsza koordynacja z działaniami Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju na rzecz umożliwienia realizacji inwestycji o charakterze ogólnoeuropejskim. Obie instytucje powinny nadać projektom leżącym w interesie Europy najwyższy priorytet w odniesieniu do przyznawania pożyczek. W przypadku projektów obejmujących państwa uczestniczące w europejskiej polityce sąsiedztwa, finansowanie mogłoby być dostępne w ramach funduszu inwestycyjnego na rzecz sąsiedztwa. Oczekuje się, że fundusz pozyska kwoty cztero- lub pięciokrotnie przekraczające subsydia uzyskiwane w ramach instrumentu europejskiej polityki sąsiedztwa. Obok tego, fundusz infrastrukturalny dla Afryki może działać na rzecz promowania połączeń energetycznych z Europą.

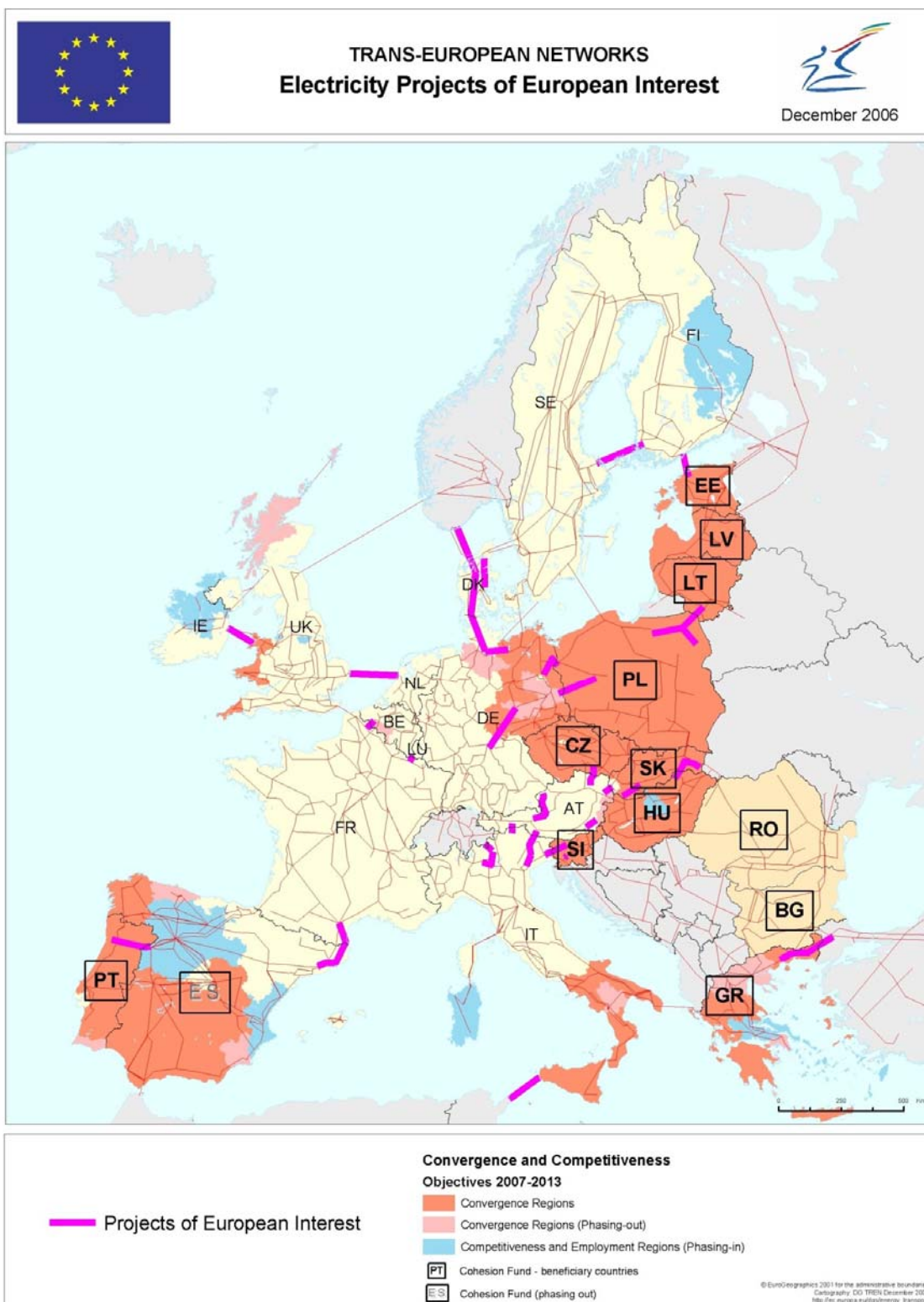
Ponadto, aby uniknąć ewentualnego wpływu na konkurencję na zliberalizowanym rynku energetycznym, który może wynikać z pomocy publicznej dla inwestycji w infrastrukturę, konieczne jest poszanowanie obecnych wspólnotowych reguł przyznawania pomocy państwa.

4. WNIOSKI

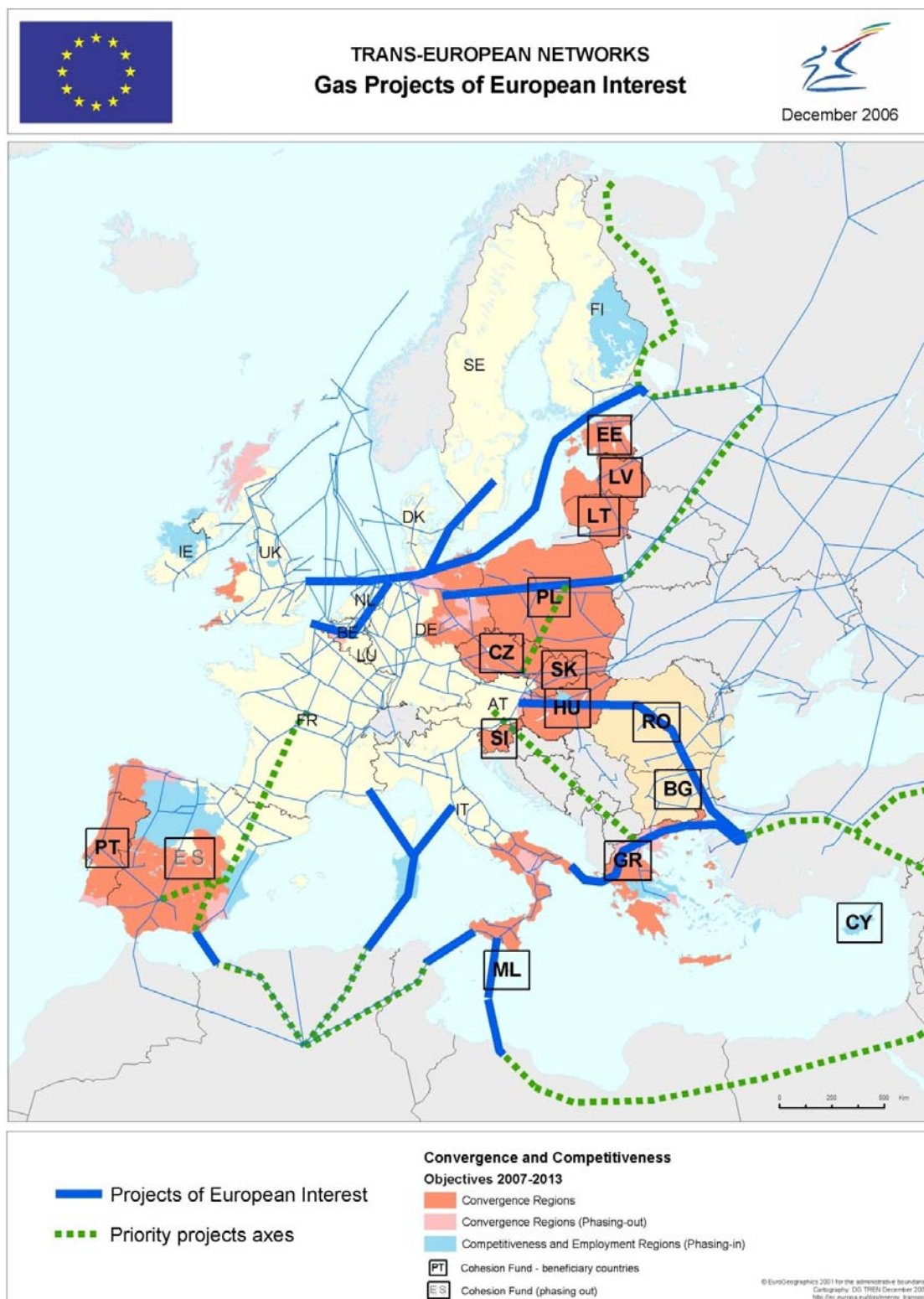
W ramach obecnych sposobów realizacji inwestycji infrastrukturalnych, UE nie będzie w stanie zbudować rzeczywistego jednolitego rynku wewnętrznego. Nie będzie w stanie zintegrować koniecznego wzrostu produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Będzie nadal płacić wysokie koszty związane z przeciążeniem i utrzymywaniem mocy nieefektywnej w każdym z niewystarczająco połączonych obszarów energetycznych.

Konieczna jest zatem pełna i zdecydowana realizacja projektów leżących w interesie Europy oraz wszystkich działań wyszczególnionych w komunikacie.

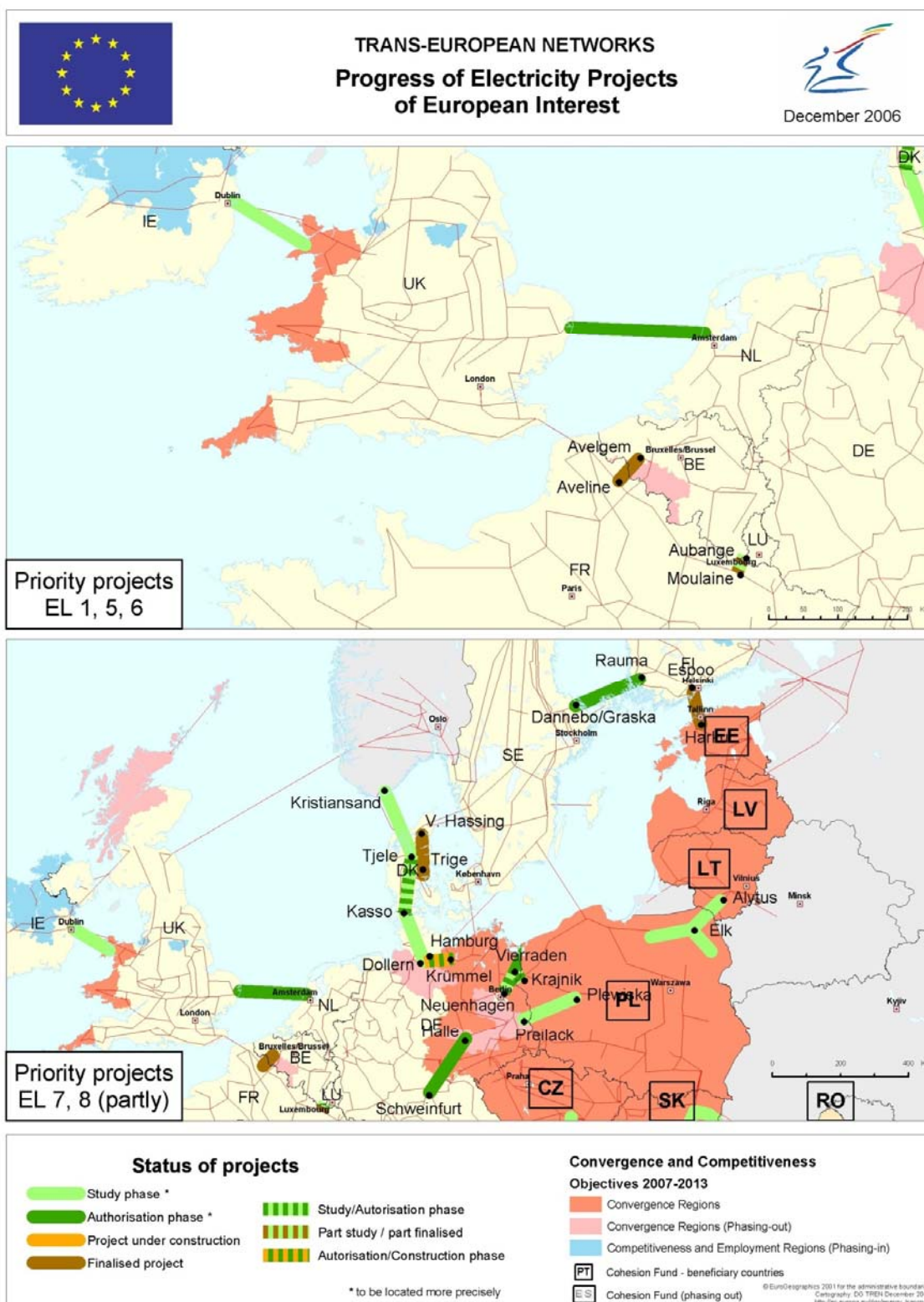
ZAŁĄCZNIK 1

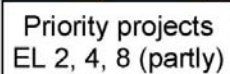
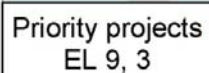

ZALĄCZNIK 2

ZALĄCZNIK 3

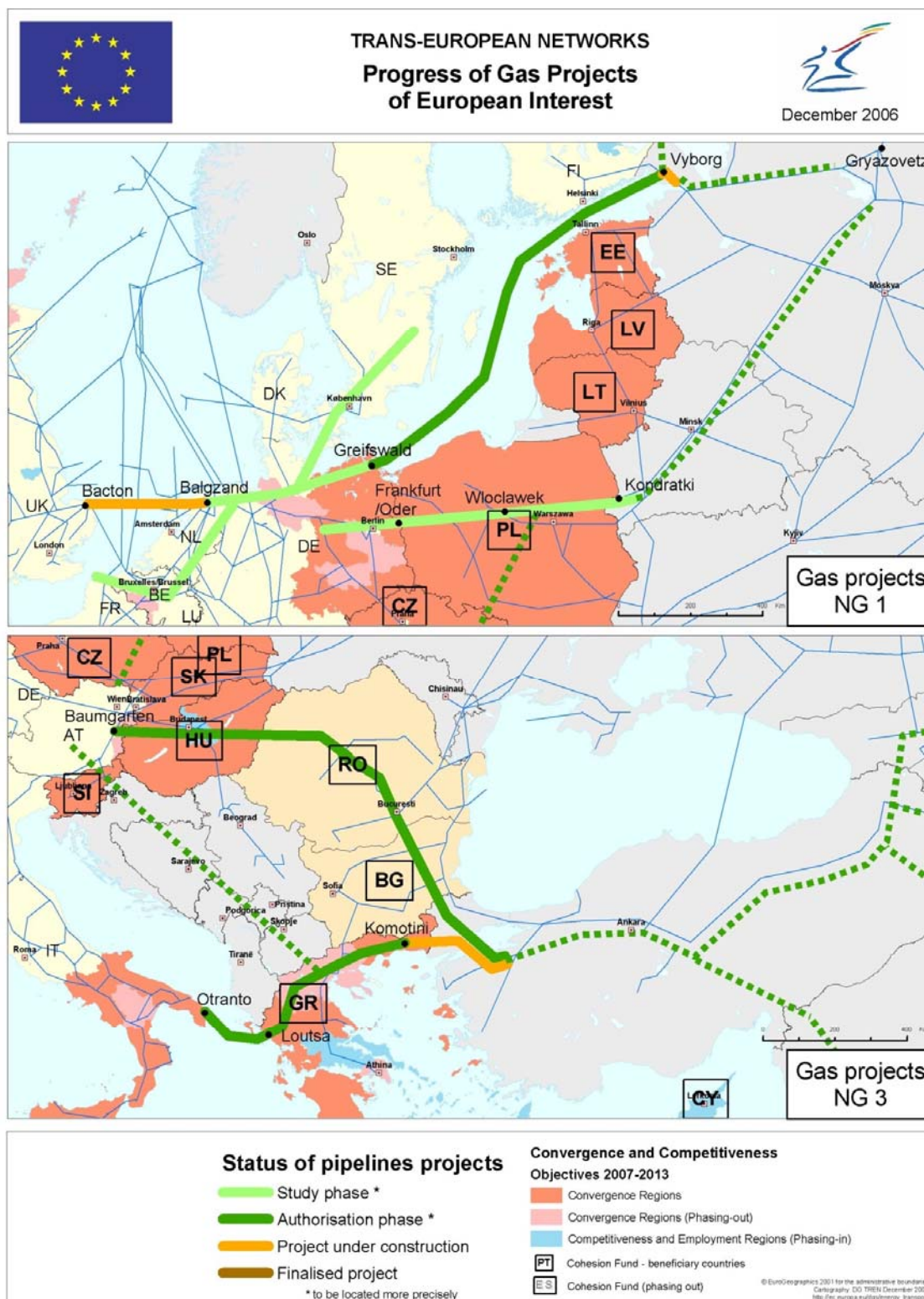
* to be located more precisely

Convergence Regions
 Convergence Regions (Phasing-out)
 Competitiveness and Employment Regions (Phasing-in)
 Cohesion Fund - beneficiary countries
 Cohesion Fund (phasing out)

©EuroGeographics 2001 for the administrative boundaries

©EuroGeographics 2001 for the administrative boundaries
Cartography: DG TREN December 2000
http://ec.europa.eu/eurogeographics/

ZALĄCZNIK 4

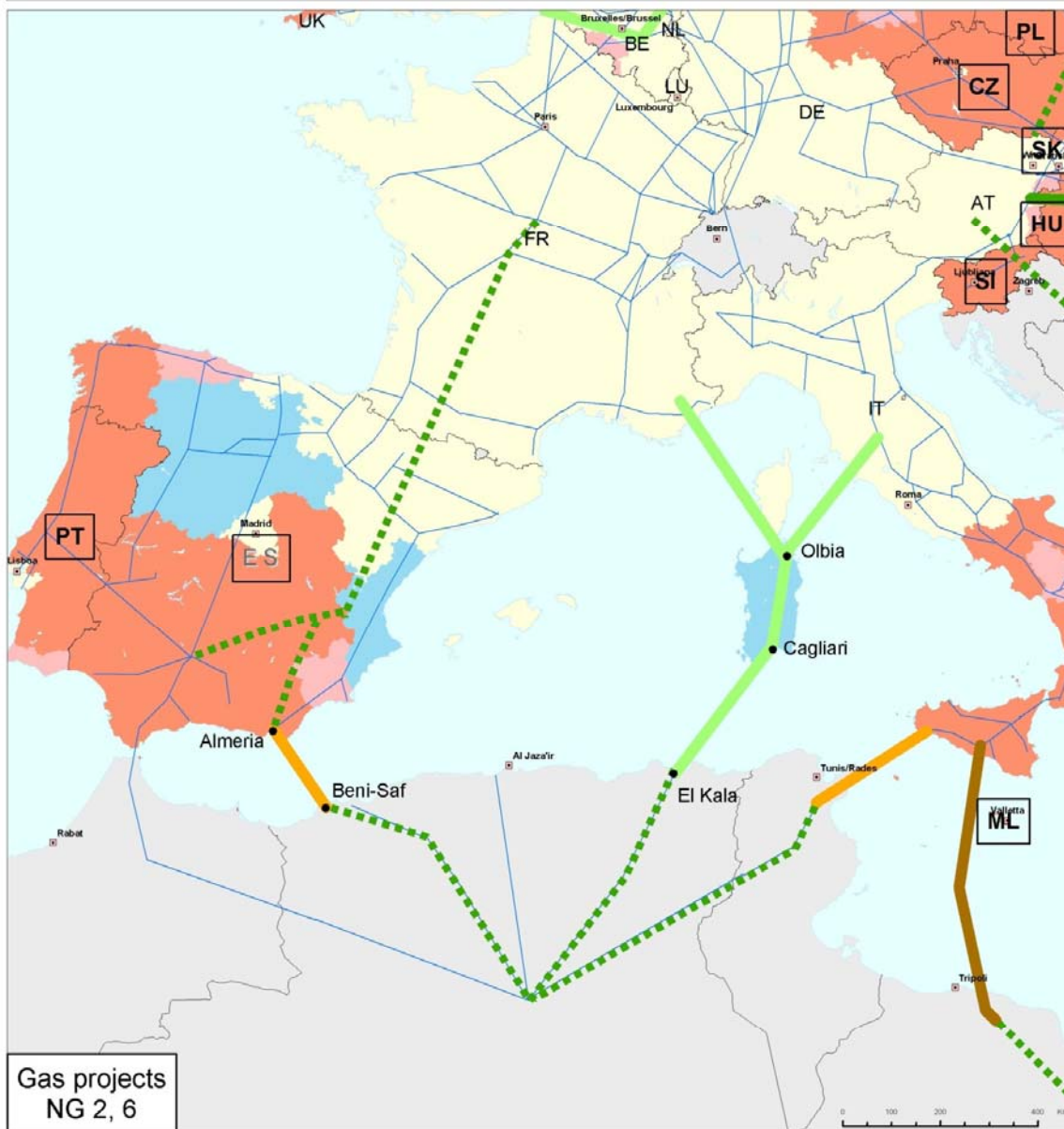

TRANS-EUROPEAN NETWORKS
Progress of Gas Projects
of European Interest

December 2006

Gas projects
NG 2, 6

Status of pipelines projects

- Study phase *
 - Authorisation phase *
 - Project under construction
 - Finalised project
- * to be located more precisely

Convergence and Competitiveness

Objectives 2007-2013

- Convergence Regions
- Convergence Regions (Phasing-out)
- Competitiveness and Employment Regions (Phasing-in)
- PT Cohesion Fund - beneficiary countries
- ES Cohesion Fund (phasing out)

© EuroGeographics 2001 for the administrative boundaries
Cartography: DG TREN December 2006
http://ec.europa.eu/energy_transport